

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМЧИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 7 (4998).
10 ЯНВАРЬ 1983 й.
ДУШАНБА
Газета 1966 йил
1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 3 тийин.

ОНГЛИ ИНТИЗОМ, МЕҲНАТНИ АНИҚ-ПУХТА ТАШКИЛ ЭТИШ — МУВАФФАҚИЯТЛАРИМИЗ ГАРОВИ!

Партия ташкилотларида ИШЧИ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг иккинчи йигирувчи фабрикасида ташкил этилган ишчи маҳорати мактабида биринчи мангулот ўтказилди. Илгор йигирувчи, коммунист Шонра Тошматова иш сменасидан кейин еш тўқимачилар ҳузурига келди. У урчу-сиз машиналарда ишлаб, тармоқ нормаси 690 та бўлгани ҳолда бирданига 1400 та йигирув камерасига қандай қилиб хизмат кўрсатиш мумкинлигини намойиш қилди.

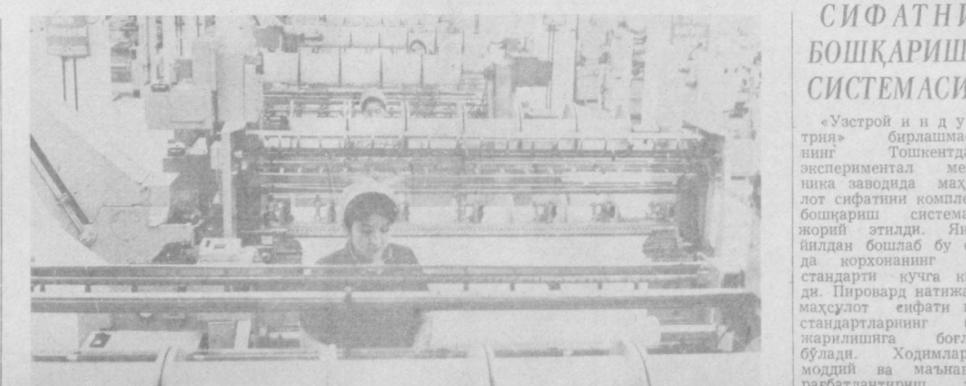
Тажрибали ходим кенгайтирилган иш зонасига ўтгаалиги туфайли ўн биринчи беш йиллик бошдан буюн 223 тонна калава ип тайёрлаганини, бу эса шундан белгиланганидан икки баравар кўп эканлигини тушунтириб берди. Кўп станокчи аёл юксак малака билан бирга меҳнат ва технология интизомини ҳам ўзига ва бошқа илгор тўқимачиларга ёрдам бераётганини таъкидлади.

Бир смена давомида бир ишчининг атиги бир минут вақтини зое ўтказиши тўқимачилар коллективига неча юзлаб сўмлик зарар келтиришини у кўрсатиб берди.

Иккинчи йигирувчи фабрикасида ишчи маҳорати мактаби партия йигилшининг қарорига мувофиқ ташкил этилган эди. Коммунистлар меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш юзасидан Москва шаҳридаги корхоналар илгор коллективларининг бошлаган ҳаракатини ўзига қўлаб-қувватладилар. Ҳар бир иш жойида меҳнатни ташкил этишни қатъий ахшиллашга, тартиб-интизомни бузувчиларга, «Учарлар» ва прогулчиларга қарши курашни кучайтиришга қаратилган тадбирлар билан бирга фабрика коммунистлари еш ишчиларнинг касб маҳоратини ўсишини жадаллаштириш, бинобарин уларнинг ишлаб чиқаришда муҳим иш

Партия, давлат ва меҳнат интизомининг ҳар қандай бузилишига қарши қатъий кураш олиб бориш лозим. Бунда бизни партия ва касаба союз ташкилотлари тўла-тўқис қўллаб-қувватлашларига, барча совет кишилари қўллаб-қувватлашларига аминман.

Ю. В. АНДРОПОВ.

«Малика» ишлаб чиқариш бирлашмасининг йиги тўқувчилик-тикувчилик цехи мuddатидан илгари лойиҳадаги қувватга эришди. Бу ички тринотаж буюмлари ишлаб чиқаришини бир мушкал қўлайтириш имконини беради. Бунда тошкентликларга уларнинг мусобақадорлиги — «Луч» корхонасининг ходимлари яқиндан ёрдам бердилар. Ҳар ички коллективнинг ижодий алоқалари бирлашмаларнинг ишида катта роль ўйнайди.

СУРАТДА: тўқувчилик-тикувчилик цехининг ишчиси Вагила Фасилова.

СИФАТНИ БОШҚАРИШ СИСТЕМАСИ

«Устрой и н д у с т р и я» бирлашмасининг Тошкентдаги экспериментал маҳсулот сифатини комплекс бошқариш системаси жорий этилди. Янги йилдан бошлаб бу ерда корхонанинг 17 стандарти кучга кирди. Пировард натижада маҳсулот сифати шу стандартларнинг баъжарилишига боғлиқ бўлди. Ходимларни моддий ва маънавий рағбатлантириш эса маҳсулот сифатига боғлиқ бўлди.

Системани жорий этишдан илгаридаги интисодий самара унча катта бўлиб туюлмади. У заводнинг ўзига ҳар йили 40 минг сўмга боради ва металл бракдан тахминан 10 тонна тежаланди. Корхона маҳсулотини темир-бетон заводлари учун металл қўлдилари эканлигини назарда тутиш керак. Агар шу қўлдилар яхши бажарилган, ҳамма ўлчамлари аниқ олинган бўлса маҳсулот чирити ҳам камроқ бўлади. Қурувчилар ҳам меҳнат ва материал сарфидан ютадилар. Улар қўлчица темир-бетон конструкцияларини янги майдонда «ростлашларига» тўғри келарди.

Завод «Устройиндустрия» бирлашмасида биринчи бўлиб сифатни бошқариш системасини жорий этди. Тез орада Тошкент тажриба-экспериментал маҳанага заводи, ундан сўнг Янгима темир-бетон ишлаб чиқарувчи корхоналар ва қарьерлар ундан ўрнак олади. Йил охиригача система «Устройиндустрия»нинг ҳамма корхоналарини ўз ичига олади.

(ЎЗАТАГ).

Г. Безменов геология-разведка тажриба-механика заводининг тажрибали тоқари саналди. У ойлик иш нормасини 140—150 процентдан баъжариб, социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

СУРАТДА: коммунистик меҳнат зарбдори Г. Безменов.

«ПРАВДА» САҲИФАЛАРИДА

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикаси Президентини Густав Гусак етимиш Ёшга тулганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг унга йўллаган табриги ҳамда ўрқ Густав Гусакка Совет Иттифоқи Қаҳрамони ун

вони бериш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.

«Оқсак масъулият билан» газетининг Бугунги бош мақолиси ана шундай номланган.

Газетада «Тунги киловат» сарлавҳали иқтисодий обзор, «Нон — бойлигимиз» ва «Ҳам-дўстлик» саҳифалари, мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган телеграммалар, спорт хабарлари босилган.

ФРУНЗЕ РАЙОНИ КЎЗГУСИ

Фрунзе районига қарашли сийсий-ахборот маркази Шота Руставелари билан бойиди. Улар Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига қўл борилаётган унинг таъйирчилик ишлари билан таништирдилар. Улар ҳурмат тахтасидан социалистик мусобақа қўлчилари, ишлаб чиқариш новаторлари, рационализаторлар портретлари ўрни олади.

Бугунги кунда бу ерда марказ янги суратлар билан бойиди. Улар Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига қўл борилаётган унинг таъйирчилик ишлари билан таништирдилар. Улар ҳурмат тахтасидан социалистик мусобақа қўлчилари, ишлаб чиқариш новаторлари, рационализаторлар портретлари ўрни олади.

ЎЗБЕК САНЪАТИ ШУҲРАТИ

Москвадаги Бутуниттифоқ рессамлар уйида «Ҳаммаиш бўлганда» деб аталган бадий кўргазма очилди. Ундан ўрни олган 500 га яқин живопись, ҳайкалтарошлик, графика, манзарали-амалий санъат асарлари томошабинларини ички ишлар министрлигининг сезгир ходимлари ва бошқа хизматлари олиб бораётган кўп қиррали фаолият билан, жамоат тарбиясини сақлашда хизмат кўрсатган таниқли ишчилар ва оддий милли

ция ходимлари билан яқиндан таништирдилар. Кўргазмада Ўзбекистон пойтахти рессамларининг асарлари ҳам муносиб ўрни берилган. Қ. Башаровнинг «Менинг миллийим» графика туркумидаги асарлари, В. Жаманнинг «Йўл» картинаси, Ж. Умарбековнинг «Қаҳриқ» асари ва бошқа картиналар ҳуқуқ тарбиясини таъминлашнинг асосий қисми ҳисобланади, уларнинг мураккаб ва кераклик касба бўлган саноқати ҳақида хикоя қилади.

«Ўзбекфильм» студиясида

«Эртанги кун сабоғи» деб номланган янги бадий фильмнинг қаҳрамонлари худди ана шу муҳим масалада ҳусуси баҳода

шадилар Фильмни сурашда олиш ишларини «Ўзбекфильм»нинг ёш режиссори Ахор Акбархўжаев олиб боришда. Бу унинг бошқарувидаги бағишланган яқинчи картинаси. Унинг дастлабки фильми «Равшан калитлар» деб аталган эди.

Фильмдаги бош қаҳрамон ўқитувчи Самадий родини нартининг селлари муаллифи М. Муҳаммадов ижод қилган.

Коммунистлар мусобақага бошчилик қилмоқда

ТАШАББУСДАН РУҲЛАНИБ

Октябрь революцияси домли Тошкент тепловоз ремонт заводида электромашинани СССР юбилей шарафига ўтказилган шарафли мусобақада завод бўйича энг яхши кўрсаткичларга эришди.

Завод агитаторлари цехларда меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш ҳаракатини авж олдириб юборган. Москва корхоналарининг коллективлари ташаббуси тўғрисида суҳбатлар ўтказиб, бригада коллективини, унинг эришган муваффақиятини намуна қилиб кўрсатдилар. Активлар бригада коммунистлари еш ишчилар билан ўтказган тарбиявий иш тўғрисида, ягона нарид асосида ишлашга ўтиш, ўзаро контроль ва ўзаро

Даъватга жавобан

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) Пленуми Карорларига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқидаги кўрсатмаларига амал қилган Москва меҳнат коллективларининг қимматли ташаббусига қўшилди. Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш ҳақиқатан ҳам беш

бошқа коммунистлар барчага намуна бўлмоқдалар. Улар шахсий намуна ва оташин сўзлари билан кўччиларини янги марраларга руҳлантирмоқдалар. Бир сўз билан айтганда, КПСС XXVI съезди белгилаб берган режисларни изчил амалга ошириш учун бутун куч-гайрат, билим ва қалб қўрмизини аймаймиз.

Б. КАРПОВА,
«Ташсельмаш» заводи 14-цехининг партия ташкилоти секретари.

КЎЗЛАНГАН МАРРАГА ЭРИШИЛАДИ

Ватанимиз пойтахти — Москванинг азамат ишчилари бошлаб берган қимматли ташаббус Тошкентдаги ишчиларини ҳам гонгда рағбатлантириб юборди. Бу ташаббусни қўллаб-қувватлаётган илгор орасида «Средзакабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 4-назорат кабеллари

барлигидаги янги ҳақиқатга эришилди. Бригадалар ўтган йилнинг ўзига 47 тонна полихлорвинил плёнкаси, 12 тонна алюминий тежаб қўлдилар. Бундан ташқари корхонанинг 55 та бригадаси аралаш касбларини ўрганди, ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини ва маданиятни яхшилади.

ЎЗАРО ТАЛАБЧАНЛИК ВА МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

Мамлакатимиз халқ хўжалик комплексидега темир йўл транспорти темир йўл транспорти экономизининг ҳамма эволюциялар ҳар кун турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқаришнинг регионларини узлуксиз бошлаб турибди. Халқ хўжалик юкларини муҳаллавланган ерга тўхтовсиз, бир маромда етказиб бериш сизнинг асосий вазифамайдир.

Янгида газеталарда босилган Ўзбекистон Компартияси Марказий

тушириш бўйича йиллик план кўрсаткичи 94 проценти ташкил этди. Хўш, нима сабабдан план баъжариламай қолди?

Станциямаздан юк олувчи корхоналар, жумладан, 1 ва 2-ун комбинатлари юкларини ўз вақтида тушириб олмайди. Вагонлардан юк тушириш бўйича 2-ун комбинати пландаги ўртача 80 минут ўрнига ҳар бир вагоннинг беш соатдан ушлаб турди. Натияжада бу комбинатдан ўтган йил мубайида 86 минг

35 сўм миқдоридега жарима ундириб олинди. 1-ун комбинати раҳбарларининг вагонлардан юк тушириб олиш ишига бепарволик билан қараганлиги туфайли 1982 йил мубайида комбинат 2 минг 890 сўм миқдоридега жарима тўлади.

Ўтган 1982 йилда станциямазда келтирилган юкларини ўз вақтида тушириб олмай қорхоналар талайгина. Экспедитор, аригат заводлари, электр аппарат ишлаб чиқариш бирлашмаси шу жумласидандир.

Пойтахт халқ хўжалик

лиги барча тармоқларнинг илгор коллективлари меҳнатни ташкил этишни яхшилаш, хўжасизликни, ишлаб чиқариш ва давлат интизомини бузиш ҳошларига қарши курашни кучайтириш тўғрисида мажбурий қабул қилдилар. Бизнинг Тошкент кетовар станциямаз коллективини ҳам москвалисларнинг бу ташаббусини қўллаб-қувватлади.

Бу йил биз темир йўлчилар олдиға аниқ ваифалар қўйилган. Халқ хўжалик юкларини

• Танқид ўти остида Дангасалар ва ишқмаслар жамиятнинг қимматли вақтини ана шундай ўғирлашмоқда

Бир қанча меҳнат коллективларида кадрларга талабчанлик сусайтирилган, интизомни бузувчиларга, учарларга, безориларга, прогулчилар ва ичкиликбозларга нисбатан мурасосизликка йўл қўйилмоқда, уларга нисбатан тарбиявий ва қонуни йўли билан таъсир ўтказишнинг амалий чораларини актив қўлланиш вазияти вужудга келтирилмаган.

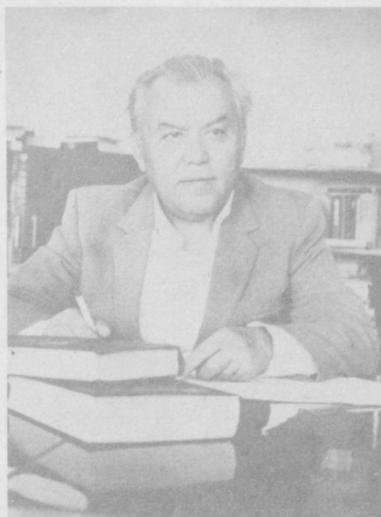
(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Партия, давлат ва интизом» ҳақи тўғрисидаги қароридан).

Ишга... ... ва иш вақтида. Уйку билан тушки овқатини ўтказиб юбормаса эли... Яширин прогул. А. Холқов тасвирлади.

Кўхна дунё

Одил Ёқубовнинг номи адабиёт мухлис-ларига яхши таниш. Адибнинг «Муқаддас», «Эр бошига иш тушса», «Илайман», «Дибнат», «Улугбек хазинаси» каби асарлари китобхоналар қалбидан мустаҳкам жой олган. Яқинда ёзувчи ўзининг янги романини ёзиб туғатди. У «Тошкент оқшоми» газетхоналарига бу асардан бир парчан ҳавола қиларкан, мухбиримиз саволларига ҳам жавоб берди.

— Одил Ёқубович, романинг илк парчалари «Қайтар дунё» номи билан эълон қилинган эди. Агар мумкин бўлса айтингчи, асар номини «Кўхна дунё» деб ўзгартирганингиз боиси нимада?

— Кўп мулоҳазалардан кейин асарини «Кўхна дунё» деб атадим. Назаримда бу ном асарнинг маъмуний тўлароқ қамраб олади. Роман икки буюк бобомиз — Беруний ва ибн Синога бағишланган. Лекин у анъанавий автобиографик асар эмас. Бундан шундан ҳам билса бўладики, романда бир ибн Сино ўрнига икки ибн Сино, яъни, чин ва сохта ибн Сино иштирок этади. Қизғин шундан, сохта ибн Сино чин Синодан кўпроқ иззат-ирком топади. Султон Маҳмуднинг меҳри ва ишончини қозониб, юксак мартабаларга эришади.

— Романда тасвирланган воқеалар фақат тарихий фактлар асосига қурилганми?

— Йўқ, албатта. Баддий тўқимадан ҳам фойдаланганман. Лекин у ёзувчи ўйлаб топган уйдирма эмас. Балки ривоятларга асосланган тўқима. Масала шундаки, ибн Сино ҳазратлари ҳаёт вақтидаёқ ўзини шуҳрати шундай кенг тарқалган, баъзи мугомбир «ҳакимлар» ўзларини ибн Сино деб атаб, ал-юртни тунуб, боғлиқ орттирган ҳолат кўп бўлган. Мен мана шу ривоятларга суяниб бир қарашда гайритабиий туюладиган, кучли мубо-

лага (гротеск)га асосланган бир сюжет тасвирлади, бу сюжет, назаримда, ўша давр элдиётларини кўрсатиш, энг муҳими, бугун учун ҳам ибрат кучини йўқотмаган баъзи ахлоқий ва маънавий масалаларни ўртага таши-лаш имконини берди.

Роман воқеаларини бошдан оёқ гапириб ўтирмакдан яхшиши, ўзини ибн Сино деб ҳам-мани чалғитиб юрган Абу Шилқим ибн Шаҳво-ний деган ўша сохта ҳаким тарихдан бир лавҳани ҳурматли оқшомхоналар эътиборига ҳавола қилсан.

Халқлар дўстлиги-адабиётлар дўстлиги

Янги ижодий ютуқлар гарови

Ёзувчилар ўртасидаги ижодий алоқаларнинг мустаҳкамлаши ва кенгайиб бораётганлиги, адабий тажриба алмашиш, қардош миллий маданиятларнинг ўзаро бир-бирини бойли-тини жараёни тобора кенгайиб бораётгани, СССР ва Ўзбекистон Ёзувчилар союзулари то-монидан уюштирилган ўзбек шоирларининг Москвадаги катта ижодий ҳисоботи шу нуқ-тан назардан айланиб диққатга сазовордир.

— Албатта бизнинг бўлиб ўтган, Эрнин Москвага сафаримиз самарали бўлди. — деди Уктамо Усмонов, — Муҳаммад Алилар ижоди мисолида замонавий ўзбек шеърини муҳокамаси ҳам кўп-чилигида қизиқиш уй-гошди! — Муҳокамани СССР Ёзувчилар союзининг ўзбек адабиёти бўйича Совети раиси, ёзувчи Анатолий Софронов оқ-ди. Таъйини таъкидчи Пирмат Шермухамедов Ўзбекистоннинг ҳозир-ги шеърини ҳақида

Шеърини оқшоми со-вет маданиятлари қар-дошлигининг чинакам байрамига айланиб кетди. Унда байрам қатнашчилари и и г асарлари ҳам, Гафур Гулом, Ҳамид Олим-жон ва бошқа аjoyиб шоирларимиз и и н г шеърлари ҳам янгра-ди.

— Уктамо Иброҳим-ович, мамлакатимиздаги сеvimли напирлардан бири— «Дружба наро-дов» журналы бу тед бирларда қандай ишти-рок этди? Ахир ўзбек адабларининг кўпгина асарлари Бутунитт-фоқ китобхонага шу журнал орқали етиб борган-ку!

— Москвадаги ўз-бек шеърини кечаси программаси бўйича суҳбатлар. Ўзаро таж-риба алмашиш ва бош-қа тадбирлар энг авва-ла «Дружба народов» редакцияси коллективи билан урчушувдан бош-ланди. Бу суҳбатда республикамизнинг кат-та дўсти, журналининг бош редактори Сергей Баруздин ўзбек адаб-лари ижоди ҳақида ади-блиқ фикрлар билдир-ди.

Иқиндагина «Друж-ба народов» саҳифа-ларида атоқли адиб Шароф Рашидовнинг юксак интернационал руҳ билан суғорилган аjoyиб асари — «Дил амри» босилиб чиқди. Сергей Баруздин ўз

М. Пазий фотолари.

Бугунги кунда республика-миз областларида бир талай истеъдодли шоир ва ёзувчи-лар ижод қилишмоқда. Шу-лардан бири сирдарёлик шоир Хамроқул Ризовдир. У бир қат-тор шеърини китоблар муалли-фи. Шоир ўз шеърларида она диёрини, замондош-ларининг бунёдкорона меҳнатини, ишқ ва садоқат-ни тараннум этади.

ШЕЪРИЯТ ОҚШОМИ

ХАМРОҚУЛ РИЗО: «ТОШКЕНТ—ШАРҚ КЎЗГУСИ»

НУРЛИ ПОЙТАХТ

ТОШКЕНТ ШАХРИНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИГА

Тошкент, ўтмишиндан сўйлайди мудом Кумушран тағалар, сопол идишлар. Термулиб ҳайратга тушади одам. Яна давом этар сир кидиришлар.

Яна давом этар мунозара, баҳс. Жаҳонга етади жаҳоний дардинг. Минг йиллар қаъридан калаётган сас Янги бир шуҳратинг, янги хабаринг.

Муқаддас меросга айланади тош. Қачондир бобомиз қўллари теккан. Боболар атаган, жарангайди Шоир. Боболар тошларни гул қилиб эккан.

Сенда ипак йўли, сенда сийму—зар. Дунёга боғлади карвонларингни. Босқинчи араблар қақшатиб зор-зор. Қул қилиб соғурди армонларингни.

Фирдавсий кўйлаган Рустам мисоли Минг бора йиқилиб, минг бора турдинг. Қанчалик эссасин ситам шамоли. Қаршингда фидойи халқингни кўрдинг.

Мен буюн ардоқлаб сени юракдан Қошигда юдузлай қарақлаб турай. Минг бор рози бўлиб орзу тилакдан, Вошигда ҳилолдай ярақлаб юрай.

Гул бўлиб очилди гулзорларингда, Одамлар чаккага тақиб юрсинлар. Куй шивирлаб турай баҳорларингда, Баҳор тилмолида сени кўрсинлар.

Ноҳуси ганин сени ким раво кўрса, Бўғанга қадалини айтар сўзларин. Нигоҳида ҳасад ҳисси кўпирса, Шу аум оқиб тўхисин соғуқ кўзларин.

Сени деб Раҳимов йиқилган дамда Кўзин ёшларидан униб чиқди гул: Шу гул хабар йўллар ҳар йил кўклагма: «Тошкентини жонидай севар эди ул!»

Гулларга ўралган Ленин майдонини Тилсолдир дунёвий озоқлик, эркак. Бунда жўш уради ҳар миллат қони. Ҳар миллат фарзанди бундандир эркак.

Бунда кўёш хурсанд, шамол хушбўйли, Кексалар хотиржам, болалар кувноқ. Аёллар чиройли, қизлар шод ўйли, Эртага мезонлар бугунги кўноқ.

Шаҳрим, толенгиде тантанамиз бор, Сени сўзлар бугун Оттава ва Рим. Пахта деб дунёнинг ярими боқар, Шарқнинг кўзгусисан жаҳонда шаҳрим.

Янғроқ шеърлар бўлдинг Гафур Гуломга, Ойбек камолингда китоблар титди. Ўзбек деган номга, бахт деган номга Эркин Абулла газаллар битди.

Тинчликка, Дўстликка, Биродарликка, Сенсан висол жойи, оташин хитоб. Байроғинг ҳиллар, қоматинг тилка, Офтобиң кўрнар бўлиб ниқоб.

ТОШКЕНТ ШАХРИНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИГА

ТОШКЕНТ—ШАРҚ КЎЗГУСИ

НУРЛИ ПОЙТАХТ

Тошкент, ўтмишиндан сўйлайди мудом Кумушран тағалар, сопол идишлар. Термулиб ҳайратга тушади одам. Яна давом этар сир кидиришлар.

Яна давом этар мунозара, баҳс. Жаҳонга етади жаҳоний дардинг. Минг йиллар қаъридан калаётган сас Янги бир шуҳратинг, янги хабаринг.

Муқаддас меросга айланади тош. Қачондир бобомиз қўллари теккан. Боболар атаган, жарангайди Шоир. Боболар тошларни гул қилиб эккан.

Сенда ипак йўли, сенда сийму—зар. Дунёга боғлади карвонларингни. Босқинчи араблар қақшатиб зор-зор. Қул қилиб соғурди армонларингни.

Фирдавсий кўйлаган Рустам мисоли Минг бора йиқилиб, минг бора турдинг. Қанчалик эссасин ситам шамоли. Қаршингда фидойи халқингни кўрдинг.

Мен буюн ардоқлаб сени юракдан Қошигда юдузлай қарақлаб турай. Минг бор рози бўлиб орзу тилакдан, Вошигда ҳилолдай ярақлаб юрай.

Гул бўлиб очилди гулзорларингда, Одамлар чаккага тақиб юрсинлар. Куй шивирлаб турай баҳорларингда, Баҳор тилмолида сени кўрсинлар.

Ноҳуси ганин сени ким раво кўрса, Бўғанга қадалини айтар сўзларин. Нигоҳида ҳасад ҳисси кўпирса, Шу аум оқиб тўхисин соғуқ кўзларин.

Сени деб Раҳимов йиқилган дамда Кўзин ёшларидан униб чиқди гул: Шу гул хабар йўллар ҳар йил кўклагма: «Тошкентини жонидай севар эди ул!»

Гулларга ўралган Ленин майдонини Тилсолдир дунёвий озоқлик, эркак. Бунда жўш уради ҳар миллат қони. Ҳар миллат фарзанди бундандир эркак.

Бунда кўёш хурсанд, шамол хушбўйли, Кексалар хотиржам, болалар кувноқ. Аёллар чиройли, қизлар шод ўйли, Эртага мезонлар бугунги кўноқ.

Шаҳрим, толенгиде тантанамиз бор, Сени сўзлар бугун Оттава ва Рим. Пахта деб дунёнинг ярими боқар, Шарқнинг кўзгусисан жаҳонда шаҳрим.

Янғроқ шеърлар бўлдинг Гафур Гуломга, Ойбек камолингда китоблар титди. Ўзбек деган номга, бахт деган номга Эркин Абулла газаллар битди.

Тинчликка, Дўстликка, Биродарликка, Сенсан висол жойи, оташин хитоб. Байроғинг ҳиллар, қоматинг тилка, Офтобиң кўрнар бўлиб ниқоб.

— 1 —

Мана, икки кундири, вазири аъзам Али Ғариб Осмон маликаси саройининг салом-хонасида султон ҳузурига киролмай сарга-йиб ўтирипти.

«Ҳазрат Ибн Сино», яъниқ, Ҳиротдан дабдаба ва аъсаба билан олиб келинган Абу Шилқим ибн Шаҳвоний икки кундан бери Султон ҳузуридан чиқмайд.

Али Ғариб «ҳаким даврон» ҳазратлари-ни фақат бир мартаба, сарой олдига соябон аравадан ташаётганда кўрди, хо-ло.

Аравадан тушган «ҳазратлари» дарвоза олдига турган кўрзадая қил-қизил, юм-юмалок вазири аъзам билан кўл ўчқидиғина кўришдида, унинг ёнида турган хушқад, хушсурат аъёнга мурожаат қилди: — Маъзур тўтасиз, агар айланишмасам, жаноблари... вазири аъзам Абул Ҳасан ибн...

— Вазири аъзам эмас, — деди Абул Ҳасанак, — вазири аъзам жаноблари бу ки-ши бўладурлар.

У мингиде кулмисираб, Али Ғарибга ишора қилди. Лекин «ҳазратлари» бош ва-зирга қайрилиб ҳам қарамиди. Унинг мас-тона сузлган кўзлари Осмон маликаси-нинг юксак мармар пештоқларинда эди.

Вазири аъзамга айниса «ҳазратлари»-нинг мана шу қилғи, уни таъиб танмаган-ликка олгани алам қилди. Водарин! Унинг

Кечадан бери хилватхонага қимлар ки-риб, қимлар чиқмади! Айниса хазинадор-лар билан бақовуллар серкатинон бўлиб қолишди. Хазинадорлар барқаш-барқаш олтин динорлар, ёқаларига жавоҳир, ёқут ва марварид қадалган зарбоф тўнар кў-тариб ўтишар, бақовуллар эса нозик дори-вор гиеҳлар атрини сонган тоғ-тоғ бедана кабоблар, арча кумиринда пиширилган бар-ра кўзлар ва яна минг хил нозик таом-ларни бетиним ташшар, шафракранг ша-роф солинган биллур идишларни кўтариб ўтишарди. Бир неча ойдан бери гўрхистон сукунатига чўшиб, улкан маъбарга ўхшаб қолган Осмон маликасига тўсатдан жон кириб ари уясидай гувиллаб қолди. Калон-димог эшик оғалари, чаққон, серҳаркат ёш махрамлар, бақовуллар, ранг-баранг капалақлардан лип-лип учиб юргувчи ҳар-рам бекларнинг юзларига табассум, лаб-ларига кулгу югурган, ҳаммамнинг оғзида офтоби оламга шифо келтирган «ҳакими ҳозик» ибн Сино ҳазратларининг номи, ааломан замонининг мўъжизакор дору-

— 3 —

Абул Ҳасанак олиб кириб кетди. Икки қар-га топишди. У эса, бу ишга бош-қош бўл-ган вазири аъзам эса, мана икки кундириқ, саломхонада, икки кун шабистонинг дур ва садафлар билан зийнатланган нақшин-кор эшигда, амирал мўъминнинг бир оғиз сўзига зор бўлиб ўтирибди...

Кечадан бери хилватхонага қимлар ки-риб, қимлар чиқмади! Айниса хазинадор-лар билан бақовуллар серкатинон бўлиб қолишди. Хазинадорлар барқаш-барқаш олтин динорлар, ёқаларига жавоҳир, ёқут ва марварид қадалган зарбоф тўнар кў-тариб ўтишар, бақовуллар эса нозик дори-вор гиеҳлар атрини сонган тоғ-тоғ бедана кабоблар, арча кумиринда пиширилган бар-ра кўзлар ва яна минг хил нозик таом-ларни бетиним ташшар, шафракранг ша-роф солинган биллур идишларни кўтариб ўтишарди. Бир неча ойдан бери гўрхистон сукунатига чўшиб, улкан маъбарга ўхшаб қолган Осмон маликасига тўсатдан жон кириб ари уясидай гувиллаб қолди. Калон-димог эшик оғалари, чаққон, серҳаркат ёш махрамлар, бақовуллар, ранг-баранг капалақлардан лип-лип учиб юргувчи ҳар-рам бекларнинг юзларига табассум, лаб-ларига кулгу югурган, ҳаммамнинг оғзида офтоби оламга шифо келтирган «ҳакими ҳозик» ибн Сино ҳазратларининг номи, ааломан замонининг мўъжизакор дору-

— 5 —

жудиди санчиқ тўхтаб, анча енгил тор-тан. Шу сабабдан давлатхона «ҳакими за-монга бир неча барқаш олтин ошатган, боз устига хилватхона билан машваратхо-на ўртасидан «ҳакими давронга» алоҳида бир хона ажратилган. Пошшони олам кўзи илгинган чолларига «ҳакими ҳозик» билан Абул Ҳасанак шу хонада истироҳат қили-шар эмиш.

Вазири аъзам ҳузуринг сўзини эшитиб, тоғ отувчи миқоқа қокмади, худди қават-қават шойи кўрпаларда эмас, тиконда ёт-гандек аганаб чиқди.

Вазири аъзам ҳеч қачон худованди харининг қудратига шак келтирген эмас. Ва лекин, ўзини қимсан «ҳазрат Ибн Сино» деб, ақли мўъминларни чалғитиб юрган бу фирбир таъбининг дорулари султоннинг давосиз дардига даво бўлиши! Бу дору-лардан шифо толган офтоби оламнинг у маккорга барқаш-барқаш олтин жавоҳир-лар нисом қилиб, устига зарбоф тўнар епиши! Бу баттол табибни толган Али Ғари-бир четда қолиб, барча эҳсонларини олпо таоло жамол бериб, ақл бермаган анов ҳезалак вазириинг олиши! Дарҳақи-қат, тельба дунё деганлари рост экан бу дунёни!

Бугун пешинда саломхонага тўсатдан Хатлибегим кириб келди. Эгинда узун қо-

— 2 —

олдида тунов кунги кўрқувдан дир-дир қалтирган сохта «ҳакими даврон» эмас, гўё чин ҳазрат ибн Синонинг ўзим, балки унда ҳам сервикор, унда ҳам калонди-моғ бир қимса турарди!

— Билшимча, — деди бу қимса, овзон вазмин дўриллаб, — Билшимча, ул офто-би олам фақрини шу қасри беназирда кут-моқдалар. Қани, бошланг вазири аъзам! — «ҳазратлари» бошидаг симоий дастори ва эгиндаг олпоқ ридосини тўриллаб, сар-рой томон йўл оқди. Унинг оғзидан «гул» этиб май ҳиди келди. Бунинг сазган Али Ғариб ялт этиб ариз Абулвафо Сарикқа қа-ради. Нанов Абулвафо икки бункииб, таъ-зим қилди:

— Не чора, тақсирни олам! — «Ҳазрат-лари» айтдиларини, яхши май эҳши дору эмиш...

Вазири аъзам Абулвафо Сарикнинг гапи-даги қимояни кичга ютди-да, «ҳазратлари»-ни ҳаммомга солиб, янги либослар кийди-ришларини буюрди. Унинг «ҳакими замони» ақд берган битта-битта буйруғи шу бўлди. Чунки ҳаммомдан янги либослар ки-чиққан Абу Шилқим ибн Шаҳвоний ва-зири аъзамнинг ёнидан виқор билан юриб ўтди-да, саломхонага нозик мушк —анбар атрини солиб, султоннинг шабистонига кириб кетди. Ҳаммомга уни Абул Ҳасанак олиб кирган эди, султоннинг ҳузурига ҳам

— 4 —

дармонлари, анални даф этгувчи сеҳрғар муложаларини... Гоҳо-гоҳо, икки табақали ўймакор эшик аста очилиб, Абул Ҳасанакнинг боши кў-тириб, шунда остонада амру фармон кў-тиб кўл қовуштириб турган хазинадорлар, бақовуллар, вазириинг сўзини нмо —шо-расданқон илғаб олғувчи содиқ махрам-лар унга қараб таълимишар эди. Четроқ-даги нақшинок курсида ўтирган вазири аъзам ҳам шоша-пиша ўриндан турар, у ҳам Абул Ҳасанак томон умид билан таъ-лимишар эди. Лекин, Абул Ҳасанак қовоғини солиб, ҳақоратомуз бир ҳаракат билан уни ўхтатади-да, хазинадор ва бақовулларга берадиган фармонини бериб, аста ордаси-да қайтади. Султоннинг саломатлиги тўри-сидан бош вазириинг саволига эса:

— Алҳамдулилло, яхши, алҳамдулилло! — деб доимо бир хил ва доим нозик жавоб қайтарди.

Вазири аъзам неча шу тариха нозик асргача ўтирди, кейин Шабистонга кириш-дан унингидин узиб, Кўшн маъмурга қай-тишга мажбур бўлишди, кечас, сарой уюк-га кетганда, шаҳнинг айюқчики бўлиши бош бақовулин олдириб, бўлаётган ишлар-ни сурштирди.

Бош бақовулиннинг айтшича, «ҳакими дав-рон»нинг пойқадами ёққан, Султоннинг ву-

— 6 —

ра баҳмал кўйлак ва тўлма ўрнига жаво-ҳирлар қадалган қора дубока мурсан, бо-шида зар сонилган қора ипак рўмол, Хат-либегим кечадан нақшинок курсида ўтирган Али Ғарибга бир ўйрайиб қаради-да, унинг саломига алик ҳам олмасдан, шабистон томон йўналди. Бироқ эшигда турган икки махрам ақл бовар қилмайдиган бир бетакаллуфлик билан Бегимнинг кўлини тўсиди.

Хатлибегимнинг нафис бўялган қорам-тир юзидан қони қочиб, сурма торган ки-сиқ кўзлари қарақлаб кетди. — Мени таъиндиларму, итбаччалар ё кўзларинг кўрму! — Танидинг, олияхқимлат она бегим, та-нидинг. Ва лекин... ижозат яъна бегим... — Ижозат бўлмаса кириб ари қил!... — Арз қилиб бўлмаса, она бегим! — Ким бор хилватхонада! Дарҳол эрз қил; офтоби оламдан ҳол сўрган Хатли-бегим қадам ранжида қилмиш деб ант, итбачча! [Давоми бор].

Сени қанча буюса шунча кенгайдинг, Бойиб кетавердинг талаган сарин. Не ажаб, ҳикматли, хазина жойинг Жасур бобларинг меҳри сингари.

Тақдиринг боғланди Россияга шод. Янгилик келтирди биринчи поезд. Лениннинг назари бўлди башират. Тошкент элқасини қийд этди сьезд.

Кўзиде порлаб ёлқин Ясади жаҳжи кўрғон. Бир маҳал кучли тўлқин Кўрғонин этди найрон. Қайта тикламоқ бўлиб, Яна тошларни етди. Лекин тўлқинлар келиб Қайтадан соча берди.

Қаттиқ ўқинида бола Тўқинларинг шаҳтидан. Сунг йиллаб қилди нола Айрилгандай бахтидан. Ахир кетди болақай Хафа бўлиб денгиздан. Мен-чи, кўзимни узмай Қараб қолдим изидан. Катталарни юпатган Денгиз тўқини терди. Лекин унга тушунмай Бола кетиб борарди...

ДЕНГИЗ БЎЙИДАГИ БОЛА

Нурнинг олтин тароғи, Шеъримга илҳом эди. Лили денгиз кирғоғи Юракка ором эди. Шунда денгиз бўйига Келди дўбмоқ бўлақай. Кўрғон ясаи уйда Тошларни янғди шошмай.

ҲАЁТ ЛАВҲАЛАРИ

ЁН ҚУШНИ— ЖОН ҚУШНИ

Тўрт қаватли икки бино ўртасидаги майдон одатдагидек гавжум эди. Болалар тўс-тўнасон билан қорбурон ўйнашарди. Кичикитойлардан бири қўлидаги мушт қилданган қорин рақибига олди. Бироқ «ўш» мўжизага тегибди. У оқиб бориб рўбарўдаги оқиннинг биринчи қавати деразасига ўрилди. Ойна чил-чил сивди. Болалар «ўш» деган тўс-тўнасон қонди. Фақат кичик Нодиржонгина нима қиларини билмай, майдонча ўртасида жондириб қолди. Синган ойна деразасидан аёяқ кишининг боши кўрибди.

— Хой итвачча, нима қилдинг бунга?

— Холажон, мен эмас, болалар қилди. — деди Нодиржон кўзларини пирриратиб.

— Қилганини қилиб, яна тонадиган бу тирманча.

— Падарингга лаянат, ким экан у! — ичқаридан аркак кишининг дўридоғ овози эшитилди.

— Қўшнингизнинг арзавдиси, Нодир Улғур. — жавоб қилди аёл.

— Ҳеч қутилмадик, қутилмадикда, шу боладан.

У шиддат билан ташқарига югурди. Болани ушлаб олиб, жоннақча билан савалат кетди. Шовқин-суронни эшитиб, бир зумда қўшлардан тўиланишди.

— Хой Аҳмадбек, ёш болани майиб қилиб қўйсизми.

— Инсофига тошбағир.

— Фелижа яраша-да. Шунинг учун тирноқча зор бу беандиша.

— Наби овозлар эшитилди теваракатрофдан.

Ичқаридан ёшгина жувон чиқди. Ҳамма унга тинди. Бу Нодирнинг онаси эди. Аҳмадбек жувонга ўшқира кетди.

— Мана, тирманчангнинг қилганини кўр. — у қўлини ёнига қилиб синган ойнани кўрсатди. — Нима қилди бунга?

— Дадаси келсин, айтаман. Тузаттириб берамиз амаки, — деди аёл ётиб қолди.

— Ойнани сизнинг ўганинги сийдиргани йўқ, бошқа бола сийдириб қочди. Мен дераздан уларнинг ўлишини кузатиб турган эдим. Бу киши суриштирмай-печмай... Садқан одам кетинг-е...

Иккинчи қаватда яшовчи қўшнингизни бу гап бегуноҳдан бегуноҳ болани жаозалаган Аҳмадбекка заррача тасъир қилмади.

— Ёшнинг ола, ёшнинг ол. Бир-бирларинг билан оғиз-бурун ўпишасалар. Фақат мен ёмон сенгара. Аҳмадбекнинг оиласи ёмон.

У тўғиллаб, уйига кириб кетди. Қўшлардан жувонга тасалли бериб тарақланди.

Кечқурун эри шиддан қайтганда, Зебохон бу кунгилсиз воқеани унга айтмади. Эрининг қайфиятини бузгани келмади. Бироқ Каримжон машаададан хаовдор эди. Қўшлар унга қўндақ етказишганда.

Фалокат оёқ остида, деганлари ҳақ экан. Тасодифни қарангчи, орадан бир қафта ўтар ўтмас Аҳмадбек тўсатдан йўқолиб қолди. Қўшларнинг тинчлиги бузилди. Аҳмадбекнинг хотини Вазира аёяқданнос солиб, Каримжонга ёпишди.

— Эриним топиб берасан. Сен уни бир нарса қилгансан. Улғининг аламини олгансан. Қани тоғмай кўчи, қўшнинг кўрсатаман.

Каримжон тўри этмади. Вазира қўшлардан зўр-базўр уйга олиб кирди.

Орадан икки кун ўтгач, Аҳмадбекнинг мурдаси топилди. Тўсатдан бошланган зўр хуружи уни айлитган экан...

Қўшлар бир ёқадан бош чиқаришди.

Каримжон гинаҳонлик қилиб ўтирмади. Ёлиб-югурди.

Марҳумни қабрага қўйиб қайтишгач, Вазира қариялардан бирини уйига имлади:

— Мулла ана, айтиб қўйинг. Карим шумдадан бизнингга оёқ қўймасин. Уни кўрсанг Аҳмадбекнингизнинг душманини кўрсангиз бўлмасан.

Кария қўш қўшларини чимирди:

— Қўйинг, келин, шу ҳам гап бўлди-ю, яхшим шу одам бор экан. Хизматини айтмай қўя қолай. Ҳатто боланинг қўшнингиз билдирмай, тўн қийиб тобут олди-га тушди-ю, сиз уямай шу гапларни гапирасиз.

— Шу Каримжон-а, — ёна ушлади Вазира.

— Ха, шу Каримжон. Мана шу нақа оғир кўнларда билинади, инсоннинг инсонлиги.

Вазира узоқ жон қолди. Сўнг унинг кўзиде ёш қалқиди. Шу чоғ юмуш билан хонага кирган Каримжон Вазирага кўзидеги ёшни кўриб унга тасалли берди:

— Ҳадеб гап қилаверманг нединойи. Уни ҳаммининг бошида бор. Ахир бунақада ўзингизни касалга чалинтриб қўйсиз-ку. Бизникига чийиб бир оз дам олинг. Зебохон оғир қилаётган экан.

— Онам арғалабдан бери туз тотганларни йўқ, бир қочқинча ичиб кетсинлар», деди.

Самимий айтилган гап Вазирага қаттиқ таъсир қилди шеклиди. Чидаб туролмади. У ҳўнраб юборди.

— Хой итвачча, нима қилдинг бунга?

— Холажон, мен эмас, болалар қилди. — деди Нодиржон кўзларини пирриратиб.

— Қилганини қилиб, яна тонадиган бу тирманча.

— Падарингга лаянат, ким экан у! — ичқаридан аркак кишининг дўридоғ овози эшитилди.

— Қўшнингизнинг арзавдиси, Нодир Улғур. — жавоб қилди аёл.

— Ҳеч қутилмадик, қутилмадикда, шу боладан.

У шиддат билан ташқарига югурди. Болани ушлаб олиб, жоннақча билан савалат кетди. Шовқин-суронни эшитиб, бир зумда қўшлардан тўиланишди.

— Хой Аҳмадбек, ёш болани майиб қилиб қўйсизми.

— Инсофига тошбағир.

— Фелижа яраша-да. Шунинг учун тирноқча зор бу беандиша.

— Наби овозлар эшитилди теваракатрофдан.

Ичқаридан ёшгина жувон чиқди. Ҳамма унга тинди. Бу Нодирнинг онаси эди. Аҳмадбек жувонга ўшқира кетди.

— Мана, тирманчангнинг қилганини кўр. — у қўлини ёнига қилиб синган ойнани кўрсатди. — Нима қилди бунга?

— Дадаси келсин, айтаман. Тузаттириб берамиз амаки, — деди аёл ётиб қолди.

— Ойнани сизнинг ўганинги сийдиргани йўқ, бошқа бола сийдириб қочди. Мен дераздан уларнинг ўлишини кузатиб турган эдим. Бу киши суриштирмай-печмай... Садқан одам кетинг-е...

Иккинчи қаватда яшовчи қўшнингизни бу гап бегуноҳдан бегуноҳ болани жаозалаган Аҳмадбекка заррача тасъир қилмади.

— Ёшнинг ола, ёшнинг ол. Бир-бирларинг билан оғиз-бурун ўпишасалар. Фақат мен ёмон сенгара. Аҳмадбекнинг оиласи ёмон.

У тўғиллаб, уйига кириб кетди. Қўшлардан жувонга тасалли бериб тарақланди.

Кечқурун эри шиддан қайтганда, Зебохон бу кунгилсиз воқеани унга айтмади. Эрининг қайфиятини бузгани келмади. Бироқ Каримжон машаададан хаовдор эди. Қўшлар унга қўндақ етказишганда.

Фалокат оёқ остида, деганлари ҳақ экан. Тасодифни қарангчи, орадан бир қафта ўтар ўтмас Аҳмадбек тўсатдан йўқолиб қолди. Қўшларнинг тинчлиги бузилди. Аҳмадбекнинг хотини Вазира аёяқданнос солиб, Каримжонга ёпишди.

— Эриним топиб берасан. Сен уни бир нарса қилгансан. Улғининг аламини олгансан. Қани тоғмай кўчи, қўшнинг кўрсатаман.

Каримжон тўри этмади. Вазира қўшлардан зўр-базўр уйга олиб кирди.

Орадан икки кун ўтгач, Аҳмадбекнинг мурдаси топилди. Тўсатдан бошланган зўр хуружи уни айлитган экан...

Қўшлар бир ёқадан бош чиқаришди.

Каримжон гинаҳонлик қилиб ўтирмади. Ёлиб-югурди.

Марҳумни қабрага қўйиб қайтишгач, Вазира қариялардан бирини уйига имлади:

— Мулла ана, айтиб қўйинг. Карим шумдадан бизнингга оёқ қўймасин. Уни кўрсанг Аҳмадбекнингизнинг душманини кўрсангиз бўлмасан.

Кария қўш қўшларини чимирди:

— Қўйинг, келин, шу ҳам гап бўлди-ю, яхшим шу одам бор экан. Хизматини айтмай қўя қолай. Ҳатто боланинг қўшнингиз билдирмай, тўн қийиб тобут олди-га тушди-ю, сиз уямай шу гапларни гапирасиз.

— Шу Каримжон-а, — ёна ушлади Вазира.

— Холажон, мен эмас, болалар қилди. — деди Нодиржон кўзларини пирриратиб.

— Қилганини қилиб, яна тонадиган бу тирманча.

— Падарингга лаянат, ким экан у! — ичқаридан аркак кишининг дўридоғ овози эшитилди.

— Қўшнингизнинг арзавдиси, Нодир Улғур. — жавоб қилди аёл.

— Ҳеч қутилмадик, қутилмадикда, шу боладан.

У шиддат билан ташқарига югурди. Болани ушлаб олиб, жоннақча билан савалат кетди. Шовқин-суронни эшитиб, бир зумда қўшлардан тўиланишди.

— Хой Аҳмадбек, ёш болани майиб қилиб қўйсизми.

— Инсофига тошбағир.

— Фелижа яраша-да. Шунинг учун тирноқча зор бу беандиша.

— Наби овозлар эшитилди теваракатрофдан.

Ичқаридан ёшгина жувон чиқди. Ҳамма унга тинди. Бу Нодирнинг онаси эди. Аҳмадбек жувонга ўшқира кетди.

— Мана, тирманчангнинг қилганини кўр. — у қўлини ёнига қилиб синган ойнани кўрсатди. — Нима қилди бунга?

— Дадаси келсин, айтаман. Тузаттириб берамиз амаки, — деди аёл ётиб қолди.

— Ойнани сизнинг ўганинги сийдиргани йўқ, бошқа бола сийдириб қочди. Мен дераздан уларнинг ўлишини кузатиб турган эдим. Бу киши суриштирмай-печмай... Садқан одам кетинг-е...

Иккинчи қаватда яшовчи қўшнингизни бу гап бегуноҳдан бегуноҳ болани жаозалаган Аҳмадбекка заррача тасъир қилмади.

— Ёшнинг ола, ёшнинг ол. Бир-бирларинг билан оғиз-бурун ўпишасалар. Фақат мен ёмон сенгара. Аҳмадбекнинг оиласи ёмон.

У тўғиллаб, уйига кириб кетди. Қўшлардан жувонга тасалли бериб тарақланди.

Кечқурун эри шиддан қайтганда, Зебохон бу кунгилсиз воқеани унга айтмади. Эрининг қайфиятини бузгани келмади. Бироқ Каримжон машаададан хаовдор эди. Қўшлар унга қўндақ етказишганда.

Фалокат оёқ остида, деганлари ҳақ экан. Тасодифни қарангчи, орадан бир қафта ўтар ўтмас Аҳмадбек тўсатдан йўқолиб қолди. Қўшларнинг тинчлиги бузилди. Аҳмадбекнинг хотини Вазира аёяқданнос солиб, Каримжонга ёпишди.

— Эриним топиб берасан. Сен уни бир нарса қилгансан. Улғининг аламини олгансан. Қани тоғмай кўчи, қўшнинг кўрсатаман.

Каримжон тўри этмади. Вазира қўшлардан зўр-базўр уйга олиб кирди.

Орадан икки кун ўтгач, Аҳмадбекнинг мурдаси топилди. Тўсатдан бошланган зўр хуружи уни айлитган экан...

Қўшлар бир ёқадан бош чиқаришди.

Каримжон гинаҳонлик қилиб ўтирмади. Ёлиб-югурди.

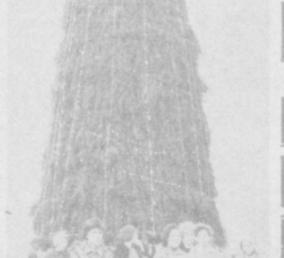
Марҳумни қабрага қўйиб қайтишгач, Вазира қариялардан бирини уйига имлади:

— Мулла ана, айтиб қўйинг. Карим шумдадан бизнингга оёқ қўймасин. Уни кўрсанг Аҳмадбекнингизнинг душманини кўрсангиз бўлмасан.

Кария қўш қўшларини чимирди:

— Қўйинг, келин, шу ҳам гап бўлди-ю, яхшим шу одам бор экан. Хизматини айтмай қўя қолай. Ҳатто боланинг қўшнингиз билдирмай, тўн қийиб тобут олди-га тушди-ю, сиз уямай шу гапларни гапирасиз.

— Шу Каримжон-а, — ёна ушлади Вазира.

Кўм-кўк арча — бахтиёр ёшлик рамзи. Унинг безаклари, чирқоқлари чарқлаб, шайаб турибди. В. И. Ленин номи майдондаги катта арча атрофида болалар кичкир кичкирлар мароқ билан ўтказибди.

Х. Мирзақаримов фотоси.

АЖОИБОТЛАР ОЛАМИДА

Эъзохон эшикдан кириб келган эрини омиқ чехра билан кўтиб олди. Истиқболга пешво чиқаркан, унинг узатган совасини қўшқўлаб олди. Эр хотинини чин юракдан табриқлади. Эъзохон ялғиз ёниб, совани очди. Очди-ю, пешонасин тиришти. Қайта қорозга ўраб, уни ўзидан нари сурди. Лаблари йичқиради, қошлари чияририлиб, ўридан тураркан, бошлайди:

— Ҳадеб гап қилаверманг нединойи. Уни ҳаммининг бошида бор. Ахир бунақада ўзингизни касалга чалинтриб қўйсиз-ку. Бизникига чийиб бир оз дам олинг. Зебохон оғир қилаётган экан.

— Онам арғалабдан бери туз тотганларни йўқ, бир қочқинча ичиб кетсинлар», деди.

Самимий айтилган гап Вазирага қаттиқ таъсир қилди шеклиди. Чидаб туролмади. У ҳўнраб юборди.

— Хой итвачча, нима қилдинг бунга?

— Холажон, мен эмас, болалар қилди. — деди Нодиржон кўзларини пирриратиб.

— Қилганини қилиб, яна тонадиган бу тирманча.

— Падарингга лаянат, ким экан у! — ичқаридан аркак кишининг дўридоғ овози эшитилди.

— Қўшнингизнинг арзавдиси, Нодир Улғур. — жавоб қилди аёл.

— Ҳеч қутилмадик, қутилмадикда, шу боладан.

У шиддат билан ташқарига югурди. Болани ушлаб олиб, жоннақча билан савалат кетди. Шовқин-суронни эшитиб, бир зумда қўшлардан тўиланишди.

— Хой Аҳмадбек, ёш болани майиб қилиб қўйсизми.

— Инсофига тошбағир.

— Фелижа яраша-да. Шунинг учун тирноқча зор бу беандиша.

— Наби овозлар эшитилди теваракатрофдан.

Ичқаридан ёшгина жувон чиқди. Ҳамма унга тинди. Бу Нодирнинг онаси эди. Аҳмадбек жувонга ўшқира кетди.

— Мана, тирманчангнинг қилганини кўр. — у қўлини ёнига қилиб синган ойнани кўрсатди. — Нима қилди бунга?

— Дадаси келсин, айтаман. Тузаттириб берамиз амаки, — деди аёл ётиб қолди.

— Ойнани сизнинг ўганинги сийдиргани йўқ, бошқа бола сийдириб қочди. Мен дераздан уларнинг ўлишини кузатиб турган эдим. Бу киши суриштирмай-печмай... Садқан одам кетинг-е...

Иккинчи қаватда яшовчи қўшнингизни бу гап бегуноҳдан бегуноҳ болани жаозалаган Аҳмадбекка заррача тасъир қилмади.

— Ёшнинг ола, ёшнинг ол. Бир-бирларинг билан оғиз-бурун ўпишасалар. Фақат мен ёмон сенгара. Аҳмадбекнинг оиласи ёмон.

У тўғиллаб, уйига кириб кетди. Қўшлардан жувонга тасалли бериб тарақланди.

Кечқурун эри шиддан қайтганда, Зебохон бу кунгилсиз воқеани унга айтмади. Эрининг қайфиятини бузгани келмади. Бироқ Каримжон машаададан хаовдор эди. Қўшлар унга қўндақ етказишганда.

Фалокат оёқ остида, деганлари ҳақ экан. Тасодифни қарангчи, орадан бир қафта ўтар ўтмас Аҳмадбек тўсатдан йўқолиб қолди. Қўшларнинг тинчлиги бузилди. Аҳмадбекнинг хотини Вазира аёяқданнос солиб, Каримжонга ёпишди.

— Эриним топиб берасан. Сен уни бир нарса қилгансан. Улғининг аламини олгансан. Қани тоғмай кўчи, қўшнинг кўрсатаман.

Каримжон тўри этмади. Вазира қўшлардан зўр-базўр уйга олиб кирди.

Орадан икки кун ўтгач, Аҳмадбекнинг мурдаси топилди. Тўсатдан бошланган зўр хуружи уни айлитган экан...

Қўшлар бир ёқадан бош чиқаришди.

Каримжон гинаҳонлик қилиб ўтирмади. Ёлиб-югурди.

Марҳумни қабрага қўйиб қайтишгач, Вазира қариялардан бирини уйига имлади:

— Мулла ана, айтиб қўйинг. Карим шумдадан бизнингга оёқ қўймасин. Уни кўрсанг Аҳмадбекнингизнинг душманини кўрсангиз бўлмасан.

Кария қўш қўшларини чимирди:

— Қўйинг, келин, шу ҳам гап бўлди-ю, яхшим шу одам бор экан. Хизматини айтмай қўя қолай. Ҳатто боланинг қўшнингиз билдирмай, тўн қийиб тобут олди-га тушди-ю, сиз уямай шу гапларни гапирасиз.

— Шу Каримжон-а, — ёна ушлади Вазира.

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

КИРОВ РАЙОНИДАГИ КОРХОНАЛАРГА:

ВОХР бошлиғи, мастер, инженер-программистлар, инженер-нормировкачилар, инженер-технологлар, инженер-конструкторлар, ускуналар бўйича механик, тоқар, фрезерчи, электр чарҳловчи, сайқал берувчи, агрегат станокларини соловчи, темирчи, пайвандчи, механика-йиғув ишлари слесарлари, слесарь-сантехниклар, тунукачи, термист, газ-электр пайвандчилар.

Ишчилар ишга ва ишдан сўнг уйга корхона транспортда қатнайди.

Навбати билан турар жой берилади.

Олий маълумот олишни хоҳловчилар корхона Қозон химия-технология институти ва Москва энергетика институтининг Қозон филиалига ўқишга юборлади.

Корхонада аралаш касбдан кенг фойдаланилади ва аралаш касб бўйича қўшимча ҳақ тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-поъдед, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

ШАҲАРЛАРА АВАТОМАТ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИДАН Фойдаланувчи

АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҚАРШИ ШАҲРИДАГИ ТЕЛЕФОНЛАР БИШ РАҚАМЛИ НОМЕРГА ўТКАЗИЛАДИ: 1, 3, 4, 5, 6 рақамлар билан бошланган номерлар олдидан «4» рақами; — 2 рақами билан бошланган номерлар олдидан «2»; 7 рақами билан бошланган номерлар олдидан «7» рақами қўшиб терилади бўлди.

Мисол учун саврака хизмати билан боғлиқнинг учун илгари 3750005555 рақамлари терилган бўлса, эндилкида 3750045555 рақамлари терилди.